

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

10 februari 2026

Eindtermijn

n.v.t.

Onderwerp

Uitvoeringsprogramma 2.0 'Samenwerking op Energie-Infrastructuur' (2026-2028)

Advies

1. Vast te stellen het Uitvoeringsprogramma 2.0 'Samenwerking op Energie-Infrastructuur' (2026 -2028);
2. Vast te stellen de GS-brief aan Provinciale Staten waarin zij geïnformeerd worden over het Uitvoeringsprogramma 2.0 'Samenwerking op Energie-Infrastructuur' (2026 -2028);
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het Uitvoeringsprogramma 2.0 'Samenwerking op Energie-Infrastructuur' (2026 -2028).

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

- GS-Brief aan PS
- Uitvoeringsprogramma 2.0 'Samenwerking op energie-infrastructuur' (2026 -2028)

1 Toelichting voor het College

Voorgeschiedenis

Voor de zomer van 2025 is het pMIEK 2.0 (PZH-2023-835111018) vastgesteld, waarin projecten zijn benoemd die van bovengemiddeld (maatschappelijk) belang zijn voor de ontwikkeling van een duurzaam, betaalbaar en betrouwbaar toekomstig energiesysteem in Zuid-Holland. Daarbij worden 3 categorieën onderscheiden: concrete pMIEK-projecten die de provincie actief monitort, voorverkenningprojecten en een actie- en onderzoeksagenda. Het pMIEK is een gezamenlijke inzet van de betrokken partijen, daarbij treden alle betrokken partijen op vanuit hun eigen rol, bevoegdheden en mandaten, waaronder toetsing op ruimtelijke mogelijkheden en ontwikkelingen. Het pMIEK 2.0 richt zich op afwegingen en onderdelen binnen het energiesysteem van provinciaal belang met in elk geval bovenlokale effecten. Het pMIEK is inbreng voor de investeringsplannen van de netbeheerders. Anderzijds biedt het de provincie de mogelijkheid proactiever te sturen op de benodigde energie-infrastructuur, zowel op korte termijn (tot 2030) als de lange termijn (2035 en verder).

Op dit moment wordt gewerkt aan de derde ronde van het integraal programmeren, met als hoofdproduct het pMIEK dat in maart 2027 aangeboden wordt aan de minister. Hierin wordt voortgebouwd op de kennis en inzichten die de laatste ronde zijn opgedaan.

Uitvoeringsprogramma ‘samenwerking op energie-infrastructuur’

In 2023 is als resultaat van het pMIEK 1.0 (PZH-2023-835111018) een eerste versie van het uitvoeringsprogramma (inrichting van de uitvoering, november 2023) vastgesteld dat invulling geeft aan de activiteiten van de provincie op het gebied van energie-infrastructuur. Het nieuwe Uitvoeringsprogramma 2.0 is nodig omdat de opgave op het gebied van een duurzaam energiesysteem sindsdien zowel groter als inzichtelijker is geworden:

- Eind 2024 is in grote delen van Zuid-Holland netcongestie afgekondigd, waardoor meer en meer partijen moeten wachten op een netaansluiting
- Er is met het pMIEK 2.0 en het Toekomstbeeld Energiesysteem Zuid-Holland (2024) meer inzicht gecreëerd in de opgave en ontwikkelpaden richting een toekomstbestendig energiesysteem.
- Op basis van het rapport “Een vol stroomnet” van de Randstedelijke Rekenkamer is beter inzicht verkregen over de gewenste rol van provincie Zuid-Holland in de opgave van het energiesysteem.

Deze ontwikkelingen vragen om een actualisatie van de provinciale inspanning op het energiesysteem en de samenwerkingsstructuur die daarbij past. Provincie Zuid-Holland heeft met de netbeheerders TenneT, Liander, Stedin en Westland Infra samengewerkt om te komen tot deze werkwijze voor de uitvoering. Ook Gasunie, gemeenten en RES-regio's (Regionale Energiestrategieën) zijn betrokken bij het proces.

Het uitvoeringsprogramma heeft als doel:

“Het herijken van de inzet van provincie en partners op het realiseren van de Zuid-Hollandse energie-infrastructuur en de organisatie en samenwerking die daarvoor nodig is, met als inhoudelijke basis het pMIEK 2.0.”

Het uitvoeringsprogramma legt afspraken vast voor de realisatie van een duurzaam, robuust en betaalbaar energiesysteem. Het sturen op deze afspraken is cruciaal, want zonder dit energiesysteem kunnen belangrijke provinciale opgaven zoals verduurzaming, volkshuisvesting, mobiliteit en economie niet plaatsvinden. Het uitvoeringsprogramma beschrijft hoe provincie, netbeheerders, gemeenten, kennisinstellingen, bedrijven en maatschappelijke partijen samenwerken om projecten te versnellen, kennis te ontwikkelen en nieuwe oplossingen te testen.

Scope

Dit document richt zich op het borgen van de voortgang van de uitvoering van het pMIEK 2.0 en op wat dat vraagt van de verschillende betrokken partijen aan werkwijze en inzet. Het betreft de sporen Sneller bouwen, Beter Benutten en Slimmer maken, en Integraal programmeren. Het uitvoeringsprogramma beschrijft per spoor op hoofdlijnen de activiteiten om zowel intern als extern houvast te geven omtrent de werkzaamheden die de komende 2 jaar uitgevoerd worden. Onder elk spoor (bijvoorbeeld: “integraal programmeren”) zijn werkpakketten geformuleerd. Deze hebben aanvullend hun eigen werkplan waar op meer detailniveau de werkzaamheden van desbetreffend werkpakket beschreven worden, inclusief planning. Deze werkplannen op detailniveau zijn geen onderdeel van dit uitvoeringsprogramma. Voor het werkpakket 3 ‘Integraal programmeren’ is op 27-01-2026 de startnotitie voor het opstellen van het provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat 3.0 (pMIEK 3.0) Zuid-Holland door Gedeputeerde Staten vastgesteld (PZH-2026-885730622).

Eventuele extra activiteiten die gedurende de looptijd van het uitvoeringsprogramma worden ontwikkeld – bijvoorbeeld activiteiten voor het tegengaan van netcongestie die voortvloeien uit de investeringsagenda 2026-2030 – worden ondergebracht onder de bestaande sporen en werkpakketten.

Het uitvoeringsprogramma gaat niet in op de verantwoordelijkheden en taken op projectniveau (van de concrete en verkennende projecten uit het pMIEK 2.0). De provinciale inspanning is maatwerk per project en is afhankelijk van locatie, omvang en beoogde risico's. Op projectniveau zal de provincie doorgaans een faciliterende en ondersteunende, en soms een regisserende rol hebben. Borging gebeurt via besluitvorming bij de deelnemende directies van de netbeheerders. Dat vindt bij de netbeheerder plaats in investeringsplannen en door provincie (en zo nodig gemeenten) in borging in omgevings-, economisch- en maatschappelijk beleid. Dit sluit aan op de provinciale rol op het gebied van Ruimtelijke ordening en bijbehorende beleidsambities.

Voor 2026 zijn capaciteit en middelen beschikbaar gesteld vanuit het programma Energietransitie. Voor financiering van inzet door provincies voor 2026 en 2027 wordt momenteel in IPO verband afspraken met het Rijk gemaakt.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 4.457.000,-
Programma	: Ambitie 1 - Samen werken aan Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's

Het totaalbedrag betreft een bedrag voor doorlopende activiteiten (die beschreven zijn in het Uitvoeringsprogramma 2.0 en voortbouwen op het eerdere programma). Het betreft middelen die al gereserveerd zijn op de begroting. Voor dit programma moeten geen nieuwe middelen op de begroting beschikbaar gesteld worden.

Juridisch kader

Er wordt geen juridische verplichting aangegaan.

2 Voorafgaande besluitvorming

In januari 2021 heeft Provinciale Staten de Stroomstudie Energie-infrastructuur Zuid-Holland 2020–2030–2050 vastgesteld. Deze studie liet zien dat de regionale energie-infrastructuur ingrijpend zal veranderen als gevolg van elektrificatie, verduurzaming en groeiende energievraag, en dat een meer programmatische en integrale aanpak noodzakelijk is. In aansluiting hierop is in IPO-verband gewerkt aan een gezamenlijke provinciale rol bij het integraal programmeren van de regionale energie-infrastructuur. Dit heeft in 2022 geleid tot bestuurlijke afspraken om als provincies actiever te sturen op samenhang, prioritering en ruimtelijke inpassing van energie-infrastructuur, in aansluiting op het landelijke Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK) en het Bestuurlijk Overleg MIEK. Op basis hiervan heeft Gedeputeerde Staten eind 2022 de startnotitie voor het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) vastgesteld.

In 2023 is vervolgens het pMIEK 1.0 vastgesteld, inclusief de eerste inrichting van de uitvoering, waarin afspraken zijn gemaakt over samenwerking, programmering en monitoring van projecten van provinciaal belang. Sindsdien hebben zich relevante ontwikkelingen voorgedaan in zowel de inhoudelijke opgave als de uitvoeringspraktijk, waaronder toenemende netcongestie, verdere concretisering van projecten en intensivering van de samenwerking met netbeheerders, gemeenten en andere partners. Daarnaast is in 2025 het pMIEK 2.0, met als deelproduct het Toekomstbeeld Energiesysteem Zuid-Holland in 2050, vastgesteld. Beide producten zijn onderdeel van de huidige herziening van het provinciale Omgevingsbeleid.

Het nieuwe Uitvoeringsprogramma 2.0, bouwt voort op de eerder vastgestelde uitgangspunten en besluitvorming, maar sluit aan bij de actuele context en het vastgestelde pMIEK 2.0. De actualisatie beoogt daarmee geen herijking van inhoudelijke keuzes of prioritering, maar een nadere en actuele invulling van de wijze waarop de samenwerking, uitvoering en monitoring van de provinciale energie-infrastructuuropgave wordt georganiseerd.

3 Proces

Er is met stakeholders (netbeheerders, gemeenten, regio's) samengewerkt om nieuwe uitvoeringsprogramma 2.0 op te stellen. Doormiddel van een werksessie zijn gemeenten actief betrokken bij het proces en hebben input geleverd. Met een looptijd van 2 jaar regelt het Uitvoeringsprogramma 2.0 de werkzaamheden en inzet op energie-infrastructuur tot 2028 op hoofdlijnen. Na vaststelling van het pMIEK 3.0 (verwacht in 2027) wordt gewerkt aan de derde versie van het Uitvoeringsprogramma om de borging en uitvoering van projecten uit het pMIEK 3.0 te regelen.

4 Participatie en rolneming

De provincie heeft in het traject een werksessie georganiseerd waarvoor alle gemeenten en RES-regio's in de provincie uitgenodigd zijn. Ook heeft intensieve afstemming plaatsgevonden met de netbeheerders m.b.t. hun rol en verantwoordelijkheden. Daarnaast is het document besproken in de Energieraad Zuid-Holland, bestaande uit provincie, netbeheerders, Gasunie, Warmtelinq, PROMO, het ministerie van Klimaat en Groene Groei en gemeenten (via vertegenwoordiging voor de regio).

5 Communicatiestrategie

Het uitvoeringsprogramma 2.0 'Samenwerking op Energie-Infrastructuur' (2026 – 2028) zal gedeeld worden op de provinciale webpagina voor energie-infrastructuur.